

Sammeld

7. Bd = vord. - Ki 4065

St.

+

CASVS
BINI PARTVS
DV BII

PRÆSIDE

DN. PETROMÜLLERO, JCTO
ANTECESSORE, CONSIL. SAX. CVRIÆ
provincialis & Scabinatus Adfessore, ac Colleg.
Jurid. DECANO

IN AVDITORIO JCTORVM

adD. Septembr. 1685.

Disputatione ostensus

JOH. GEORG. CONRAD.
Rotenburgo ad Tubarim Franc.

LENÆ, Typis PAULI EHRICHII. 1711.

12.

CASVS
BINI PARTVS
DVBI

PRÆSIDI

DR. PETRO MÜLLERO, Jcto

ANTECESSORE CONSIL. SAX. CVRIÆ

procurator & Administrator Collegii

Juris DECANO

IN AUDITORIO VICTORIANI

die 17. Septembris 1854

disputatione obsequi

JOH. GEORG. GONRAD

Rotemburgo ad Tabulam Franc.

LEWIS, Typis PAULI ERICHII. 1744

PROEMIVM.

Quoniam disquisitiones academicæ similitudinem forensis exercitii præ se ferunt, semperque suatum est hæctenus ab eruditis, ut properantes ad scientiam juris civilis perfectæque eruditionis gradum in confessu aliquam multorum edatur dissertatio; nam *ut ferrum acuitur ferro, uti homo exacuit faciem amici sui Proverb. 27. v. 17.* Quem morem Parladorius in *Epistol. ad filios*, valde approbat, suadet, monet: *Velim, inquit, ut quæ legeritis aut audieritis, cum sodalibus pertractetis; Et quæ dixeritis, defendite: quæ vero ab iis dicentur, aut confirmate aut refellite. Ita enim non leve ad studium opera pretium feceritis; Et planè tantum momenti hac in re positum reor, ut magnopere convenire putarem, si in unoquoque con-*

tubernio, tanquam instituto præscriberetur: ut profestis feriatisque diebus, singuli sodales invices, prælectionem (vel ex iis quæ à Præceptoribus, vel per se percepissent) in coronam facerent; proposito ad eam rem, quem ceteri impetant propugnatores. Nolui & ego studiorum meorum commodo deesse, atque sine legitima scientia edito specimine ex hac alma legum nutrice Salana discedere. In hoc tantummodo sollicitus, quamnam eligerem materiam ventilatione dignam, nec tam sæpè discussam. Injunctum ergo mihi est ab iis, quorum nutum pro imperio agnosco, ut specialem dubii juris casum evolverem. Quod pro viribus cum Deo præstiti, ut nihil superesse videatur, quàm ut lector futurus benignitate suâ omnia complectatur, & si in tam arduis dubiisq; quæstionibus cuncta ad palatum decisa non inveniat, illud cogitet, quod *in magnis sat sit voluisse*. Interim agam quod mei est officii atque implorato divino auxilio positiones præsentis publico examinantium arbitrio submittam.

C A S U S.

Christianus à W. bina prædia allodialia possidens F. & Z. fecit testamentum, atque in eo unicam sororem instituit heredem hisce verbis: *Zu meinen Erben setze ich ein meine einige und liebe Schwester / Jungfer A. M. v. W. jedoch mit diesem ausdrücklichem Bedinge und*

und Masse/dasß der erste von Ihr aus rechtmäßiger Ehe mit einem ehrlichen gebohrnen von Adel gezeugete Männliche Erbe und Sohn meines Guths zu F. der andere hernach erzielete aber des Guths zu Z. universal Erbe / dann als iso und iso alsdenn seyn / und solche Güther von selben auff ihre Männliche Erben allezeit den Erstgebohrnen / zu confervirung und splendor Ihrer Familæ und Geschlechts ferner fallen / durch Erbgangs recht kommen und bleiben / und alle Theilung und alienation Ihnen ausdrücklich verbothen seyn solle. Mortuo testatore soror possessionem rerum hereditariarum fratris apprehendit, & paulo post matrimonio jungitur G. à L. Gravida deinde facta, iter ad mariti matrem ingreditur, sed antequam ad destinatum locum venit, tempus partus instat, doloresque parturientis urgent, ut proximam villam intret, ubi gemellorum filiorum felicissimo partu felix mater facta. Fœminæ adstantes & auxiliatrices manus puerperæ præbentes inter filios hos genitos non observant, quis eorum prior, quis posterior in lucem prodierit. Hinc duæ non levis momenti quæstiones oriuntur :

I.

Quisnam ex hisce filiis (quorum alter Christiani, alter Johannis nomen adeptus) pro primogenito habendus? cum prædium F. ad primogenitum pertinens majori valore superet prædium Z. quod ad natu minorem spectat.

II.

An ipsorum mater, soror defuncti testatoris, directa ejusdem sit heres utriusque prædii F. & Z. quæ filiis quidem restituenda, sed tanquam fideicommissio substitutis, detracta scil. à matre quarta portione Trebellianica?

RESOLUTIO
PRIMÆ QUÆSTIONIS.

SECTIO I.

continens

Rationes pro CHRISTIANO.

SUMMARI A.

Th. I. Pro Christiano, quod pro primogenito habeatur, adducitur, (1) quod sit robustior præ Johanne. II. Refutatur illud argumentum. III. (2) quod ipsum parentes magis ament, quàm Johannem, ut gratificationi locus sit. IV. Refutatur & ista sententia.

Thef. I.

Sicuti quæstio hæc maximè dubia & difficillima à DD. reputatur, in tantum, ut Palaez. *tract. de majorat. part 2. quæst. 8.* inter illas, quæ gladio dirimendæ, haud dubitet hanc referre, ita iidem in varias pro ea decidenda abeunt opiniones. Præprimis à tutore *Christiani* sequentes adducuntur rationes: (1) Eum quoad vires corporis & exteriora membra esse robustiorem præ altero fratre Johanne. Quare autem robustior in primogenituræ jure dubio præferatur, rationem dicunt, quod ille citius & velocius præsumatur de carcere uteri materni in hanc lucem provenisse *l. si fuerit 10. §. fin. ff. de reb. dub.* ubi Jctus dicit, si marem & foeminam uno utero peperisset foemina, masculus prior natus præsumatur, cum mas robustior foemina, & naturaliter id, quod est potentius, vincat id, quod est minus potens.

e. medicam. d. penitent. dist. 1. c. quod in dubiis. d. consecr. eccl. vel altar. & Bald. ad d. l. 10. §. fin. d. reb. dub. ait: perspicuum est omnibus mares esse foeminis robustiores; quod argumentum adducunt Gvid. Papa. tr. d. presumptionib. col. 3. vers. item si & utero. Philipp. Decius. in l. 2. n. 47. ff. d. R. J. Tiraquell. d. jur. primogen. quaest. 17. c. 8. n. 2. ubi à columbis argumentatur, quæ, cum marem semper ac foeminam pari-ant, priorem edant marem, cujus rei testem Plinium lib. 10. c. 51. & Aristotel. d. natur. animal. lib. 6. c. 4. allegat. Idem tradit latius ad leges connubiales lib. 1. n. 59.

Th. II. Verùm hoc argumentum debile esse putamus; Nam quod ad *legem 10. ff. de reb. dub.* attinet, rationem sui asserti ibi Consultus minimè ponit in robore maris præ femina, sed in eo, quod sententia humanior, ceu pro libertate favorabilior, ita benè Cyn. Bartol. & Angel. in *d. l. idem erit. ff. d. stat. hom.* & hic casus ab eo, qui in *d. l. 10.* est, à nostra quaestione, ubi contenditur, quis inter duos mares simul natos ac gemellos, prior altero videatur editus, est diversus. Neque apodicticum est, quod semper fortior & robustior primus prodeat ex utero materno, & marem ubique esse robustiorem foeminà in partu gemellorum, cum contrarium multoties edocti sint homines, idque sponte sua largiatur, Tiraquell. *de tract. de jure primogen. quaest. 17. opin. 8. n. 3. ibi: neque tamen id perpetuum est, ut ex eo certam firmamque presumptionem statuere debeamus, cumque nonnunquam etiam debiliores fetus precedant.* Idem porro laudatus Tiraquell. confirmat: Imo, ait, *si ille textus de reb. dubiis rectè inspiciatur, palam ostendit, etiam filiam posse nasci priorem, in verb. siquidem certum est, quod prius & c.* Adde Roman. Alex. & Jason in *l. si extraneus ff. d. condict. cons. dat.* Nec quadrat huc de columbis relatum,posito enim, quod verum sit, quod de iis dicitur, (de quo tamen

missi

ma-

maximè dubitare licet) ab iisdem ad homines malè fieri illationem, nemo non videt. Plura, qui pro hoc fundamento confutando desiderat, vid. Tiraquell. *alleg. loc.*

Th. III. (II.) pro Christiano adducitur, quòd ipsum magis ament Parentes, ac praprimis pater, quàm fratrem Johannem, quare aut æqualitatem inter hos fratres optant, vèl si penes ipsos Parentes staret electio, sine dubio optimum prædium F. filio Christiano traderent. Et sic quamplurimi existimant in ejusmodi dubio casu locum esse gratificationi, idque propter incertitudinem facti Bald. *in l. in quibus casibus C. de secund. nupt.* ubi dicit, ibi esse argumentum, quod Pater possit eligere eum, quem volet ut primogenitum succedere, Corfet. *d. potest. reg. qu. 7. pr.* Alvar. *in c. 1. col. 2. vers. Item adde. ff. de legat. 1. & pro hac sententia adducunt textus in l. generaliter §. quid ergo ff. de fideicommiss. libert. l. 3. §. sic cum omnes ad SC. Syllanian. c. duobus d. rescript. in 6. l. ult. d. relig. & sumt. funer.*

Th. IV. Verùm nec hæc sententia multum roboris habet, nam (1) variè dissentiunt iidem DD. qui gratificationi locum dant, incertique sunt, cuinam concedenda facultas eligendi, an patri ex nudo beneplacito, an eidem tunc demum si Princeps hanc facultatem ei concessit, de qua re latè Luc. d. Pen. *in l. penult. col. 2. C. d. decurion. lib. 10.* quod tamen aliis displicet, cùm Princeps sine causa quempiam jure suo non possit privare *l. quoties & l. ult. C. si contra jus vel utilit. publ.* Alii hanc eligendi facultatem purè ad Papam vel superiorem restringunt, vid. Anton. Corfet. *tract. de potestat. regia.* Alii in judicem electionem hanc transferunt: Alii ad Magnates, alii ad Magistratum, ita, ut sub iudice adhuc lis sit non minima, quis eligere vel gratificari possit. Porro (2) alii planè huic rei contradicunt, & nec patri, nec aliis electionem competere volunt, in quam sententiam

nam etiam legem divinam *Deuterom. c. 21.* adducunt, ubi expressè patri prohibetur, pro suo lubitu eligere primogenitum in præjudicium ejus, qui talis verè est; Imò (3) etiam illi, qui pro gratificatione & electione stant, de eo loquuntur casu, si jus suum consequatur primogenitus à patre aut lege communi; aliud esse dicunt, si (uti hîc) ex alterius speciali dispositione, vid. quæ notavit Tiraquell. *d. jur. primogen. qu. 21. n. 7.* Quod leges pro hac opinione allegatas attinet, ex earum evolutione cuius patet, vel planè nihil in iisdem contineri, quod ad rem nostram facit, vel eadem de aliis planè ac dissimilibus causis tractare. De Baldi quoque & sequacium sententia benè Tiraquell. *d. tr. qu. 17. n. 10.* ait: quod de hac re ita involutè loquatur, ut nescias, quid velit, conf. *ibid. n. 11. & seq.* ubi latius hoc fundamentum destruit, add. eund. *quæst. 21. & seq.* Caterùm quod divisionem horum bonorum inter gemellos dubios ratione primogenituræ & æqualitatis votum, quod Parentes habere dicuntur, attinet, de ea re major & firmior ratio subesse videtur, cum in dubio, cuinam inter duos jus aliquod competat, divisio rei aut fructuum aut ut alternis annis administrant bona, locum inveniet, vid. Imol. & Philip. Franc. *in c. cui quis. d. sepult. in 6.* Multis aliis æqualis hæc divisio inter fratres æquales tanquam justius remedium aridet vid. Molin. *lib. 3. d. Hispan. primog. & Cavall. spec. aur. l. qu. 248. n. 69. & seq.* idemque temperamentum in nostro planè dubio casu præ reliquis videtur placere Tiraquello *d. tract. qu. 17. n. 8.* Et imò fatendum, si à parentibus uni tradita jam sit possessio vel dominium prædii F. eum in possessione esse, & sine dubio manu tenendum, donec alter jus primogenituræ contra illum justè probet, quæ probatio rebus sic stantibus, difficillima erit. Sic videmus in similibus hoc obtinere. Ita in re duobus vendita ille præfertur, cui

res prius tradita est *l. quoties C. d. rei vindic. l. siue autem §. si duobus. ff. d. publ. in rem act.* & in beneficiis ecclesiasticis in simili casu ambiguo is preferendus, qui prius possessionem beneficii assecutus est, quò pertinet *text. in c. ad aures X. d. prescript.* & vulgata illa juris regulæ: in re dubia melior est conditio possidentis: beati possidentis &c. add. *c. si à sede. d. prebend.* ubi: si à sede apostolica vel ordinario eodem die beneficium conferatur duobus, nec appareat, quæ collatio prior fuerit, erit potior conditio possidentis. Et sic in terminis nostri casus hanc sequitur opinionem *Gloss. in l. idem erit. ff. d. stat. hom. conf. Cavall. d. l. n. 45. Et mult. seqq.* Verùm quicquid sit de aequitate hujus sententiæ, cum ea sit expressè contra dispositionem & mentem testatoris, verbis sat perspicuis omnem divisionem prohibentis, & præcisè, ut prædium F. penes unum, Z. autem penes alterum indivisum maneat, volentis, hæc voluntas pro lege omninò erit observanda, aliudque remedium vel temperamentum huic rei inveniendum. Et quod possessionem attinet, ut species facti monstrat, res adhuc est integra, & non tam quaritur, cuinam pater ex filiis velit gratificari, quam de eo, cui secundùm justitiam & dispositionem testatoris in petitorio jure primogeniti competat; quo in puncto parentum gratificationi locum non invenire jam supra firmavimus.

SECTIO II.

continens

Rationes pro JOHANNE.

SUMMARIÆ.

Th. I. Pro Johanne adducitur (1) quod quoad faciem sit longè pulchrior, quam Christianus. (2) quod idem pro Christiano sit maturioris judicii.

Th. I.

PRO altero fratre *Johanne* adducebantur sequentia argumenta : (I) quod quoad faciem longè pulchrior sit, quàm Christianus frater. At filium, qui est pulchrior ex gemellis uterinis, esse præferendum in majoratu vel primogenituræ jure altero minus formosiore tradit *Bald.* (sibi mirum contrarius) in proœmio *Digesti veteris n. 15. consid. 1.* adducens versum Virgiliti :

Gratior est pulcro veniens è corpore virtus

& pro hac sententia militat *Ant. Gomez. in l. Tauri. 40. n. 68. Capoll. in tr. d. Imperat. concl. 10.* concludens, in dubio eligendum esse pulchriorem, cujus rationem hanc præbent, quòd omne pulchrum à natura sit bonum & amabile *Cavall. d. l. n. 10.* ubi plura pro hac sententia adducuntur. Ast hæc sententia nil quidquam juvabit Johannem, cum hæc lis non à bono naturali, non ab amabilitate, vel simili qualitate formositatis faciei dependeat, sed à voluntate testatoris, qui non formosiorem vel pulchriorem, sed primogenitum instituit prædii *F. solum & unicum heredem,* quæ dispositio ex debili hac præsumptione interpretationem talem haut admittere videtur, nec ulla ratio suadet, ex gemellis formosiorem esse prius natum, cum experientia sæpe contrarium doceat, nec etiam alia ratio physica dictæ sententiæ adsistat.

Th. II. Argumentum 2. adducunt pro *Johanne*, quod idem præ Christiano sit maturioris judicii, in rebus gerendis cultior ex unò verbò ad easdem magis idoneus, qualem etiam in dubio hoc casu præferendum esse alteri nonnulli statuunt ita *Bald. in l. quest. 23. ff. de rer. divis. & in l. per agrum. C. de servitut. & facere pro hac opinione putant l. interest. ff. d. liberal. caus.* ubi Prætor eum præfert ex pluribus, quem magis idoneum existimavit. Verùm, quoniam

niam hîc non tam quæstio est de administrando regno vel officio similivere, ubi maturius iudicium vel sapientiæ qualitas desideratur; sed de eo, qui ex voluntate testatoris bona possidere iisque frui, testatori magis dilectus, sicque ad opulentius prædium hereditatis jure accipiendum ab eo destinatus aut vocatus sit, ad quod nec maturitas iudicii nec eruditio nec sapientiæ qualitas quicquam facit, multo minus illæ qualitates ullam præsumtionem primogenituræ faciant, ex quo solo dependet facultas habendi titulo hereditatis prædii F. Igitur nec hæc ratio pro Johanne attendenda erit.

SECTIO III.

complectitur

DECISIONEM QUÆSTIONIS.

SUMMARIA.

Th. I. *Optimum remedium est Sors.* II. *Ex fonte sacro hoc probatur.* III. *In jure Romano & Canonico extant textus.* IV. *Quomodo pater aequalitatem inter hosce gemellos inducere potis sit.*

Th. I.

Cùm verò neutra præmissarum opinionum in nostro casu probè procedere videatur, aliud remedium pro hac difficultate decidenda erit inveniendum, quod esse potest SORS. Sorti inquam committenda determinatio, quis ex duobus illis gemellis prior, quis secundus habendus. Amplectuntur hoc remedium & causæ decisionem præ reliquis omnibus gravissimi legum interpretes, utpote Gomez *ad l. Tauri 40. n. 68. in 5. opin.* Tiraquell. *d. jur. primogenit. qu. 17. op. 1. per tot. & circ. fin.* ubi hunc modum tollendi has difficultates præ aliis probat, ea tamen conditione, si bona fratrum pace hoc fiat Card. *qu. 248. n. 19. seqq.* & ab his relati alii :

Th. II.

Th. II. Et certè rationes, quibus hæc via & temperamentum innitur, mihi plus ponderis præ aliis supra relatis habere videntur. Namque ut notanter ait Bald. *in l. fin. C. commun. de legat.* hujus judicii, fortis, dux ipse DEus est, sicut autem ad DEum O. M. in dubitationibus nostris confugimus, ad eum provocamus, hic solus omniscius, ac justissimus: hinc, quis contra illud decisum, quod sic DEus ipse approbat, veniet vel illud improbabit? Et hoc etiam docent sacræ literæ, in quibus Deum omnino medium sortis præscripsisse populo suo in rebus dividendis aut in aliis dubiis causis veritatem eliciendis, quam humana forsàn diligentia penetrare haud potuit, multa loca docent, vid. *Num. c. 16. c. 33. c. 34. c. 36. Deut. c. 1. Josu. c. 7. per tot. 1. Reg. c. 10.* & egregium textum apud omnium Sapientissimum Salomonem *proverb. c. 16. f. ibi: sortes mittuntur in sinum, sed à Domino temperantur*, quod bene vertit B. Luther. Das Loosß wird geworffen in den Schoosß/ aber es fällt wie der HErr will. Optimè circa hanc rem D. Augustin. *in secunda concione ad Psalmum 39. ad verb. in manibus tuis sortes meæ.* Sors, ait, non aliquid mali est, sed res, in dubitatione humana divinam inducens voluntatem.

Th. III. Nec desunt textus ex jure Romano & Canonico nostram decisionem adjuvantes; & dubias res forte esse dirimendas probantes, vid. *l. quod si ambo d. judic. l. si qua sunt cautiones. ff. familie hercis c. l. fin. C. commun. d. legat. l. generaliter §. quid ergo si plures ff. de fideicomm. libert. §. optionis Inst. de legat. l. 2. C. quand. & quib. quarta pars deb.* & plures alii. Ex jure Canonico add. text. unicum instar omnium, qui habetur *in c. 1. caus. 26. qu. 2. ibi: in sorte est voluntas Dei.*

Th. III. Nec laudabile piunique votum Parentum

horum fratrum gemellorum ac præprimis patris, æqualitatem inter liberos voventis & desiderantis (ea enim mater concordia, omnem tollens collisionem & inter fratres aliàs metuenda odia & similitates) jamjam in medium prolatum fortis temperamentum destruit ac impedit. Si enim alterum tangit fors, ut accipiat prædium F. tanquam præ prædio Z. pingvius, Pater in testamento inter liberos & de suis ac Propriis bonis alterum prædium Z. sorte percipientem potest in majori parte instituire, ut quod deest in prædio Z. tanquam prælegatum vel præcipuum ex hereditate paterna habeat, retineatque; sicque quoad bona temporalia & divitias erunt aequales, nec propterea unus alterum odio habere poterit ceu occasione omnique lite subblata; modo alteri fratrum legitima sit integra. Plura qui desiderat, adeat supra relat. DD. & præprimis Tiracquell. *de sorte.*

SECUNDÆ QVÆSTIONIS.

RESOLUTIO.

SECTIO I.

continens

RATIONES DUBITANDI.

SUMMARIA.

Thef. I. *Ex ipsa dispositione testatoris videtur probari filios non esse directos heredes, sed fideicommissarios.* II. *Ad diem vel tempus non datur alteri hereditas.* III. *Due directæ dispositiones si concurrunt, secunda obliquanda est.*

est. IV. *In dubio verba accipienda sunt, ut potius modum, quam conditionem indicent.*

Thef. I.

Circa secundam quaestionem: *An nimirum mater horum gemellorum, soror sc. defuncti testatoris, ejusdem heres sit directa, filii verò per fideicommissum substituti?* Prima facie videtur dicendum: quod omninò ita se res habeat, filios esse heredes non directos, sed per fideicommissum substitutos, quibus quidem hæc duo prædia F. & Z. sint restituenda, ast detracta & apud matrem manente Trebellianica ob sequentes rationes: Nam *primò* ex ipsâ dispositione patet cuivis legenti in verbis: *Zum Erben sehe ich ein meine einige und liebe Schwester &c.* contineri directam institutionem. Si ergo heres instituta soror, talis quoque erit & quidem directa, cum verba haud sint obliqua, sed directa & civilia *arg. l. verbis civilibus. 7. ff. d. vulg. & pup. subst.* Et quoniam huic postpositi sunt filii ut heredes, quasi secundo loco instituta non potest non ita censerî substitutio, cum ea sit secundi heredis in locum primi institutio vid. Magnif. Dn. Struv. *Synt. jur. civil. exerc. 33. th. 9. seqq.* Si igitur mater directa heres semel est, semper talis manet, sicut semel adita hereditas amplius non potest repudiari §. *fin. Inst. d. hered. qual. l. ult. C. d. repud. vel. abst. hered.* nec movent eadem verba directa etiam contineri, ubi de filiis ut heredibus agitur in dispositione testatoris: nam in tantum quod jam dictum (heres semel non desinit talis esse) verum reputatur, ut nec ex præcepto testatoris aliter se res habeat *l. ei qui solvendo verb. non potest adjectus efficere ff. d. hered. instit. l. ex post facto pr. ff. ad SC. Trebell.*

Th. II. Et hæc secundo confirmantur, quòd constet ad diem seu ad tempus non dari alteri hereditatem *l. heres ex die ibique Bartol. ff. d. hered. instit.* quod si tamen forte dif-

dispositio ita sonet, tempus illud deducitur & detrahitur à relicto, ac si pura institutio intervenisset seu præcessisset *arg. l. miles ita pr. ibique Imol. late cum aliis ff. d. milit. testam. Bald. in l. id quod pauperibus qu. 14. C. d. Episc. & Cler. Durand. d. arte testand. n. 4. caut. 5. n. 2. & 5.* quare affirmatur, si mater vel alius instituatur ad vitam, quòd post institutus in proprietate vel bonis iisdem directè non habeat hereditatem, sed solùm jure fideicommissi *per l. fin. C. d. instit. & substit. sub cond. fact. Alex. in consil. iii. n. 2. & c. 162. n. 5. & seqq. vol. 2. Bero. consil. 35. n. 20. 23. 26. seqq.* ita ut primus heres quartam Trebellianicam detrahat *Alex. d. consil. 162. num. 4. vol. 2. Bero. d. l. n. 26. fin.*

Th. III. *Tertio faciunt* huc jura & Doctores dicentes, si duæ directæ concurrant dispositiones universales, respectu unius ejusdemque hereditatis & in solidum, licet testator per prius unam, alteram per posterius velit, interpretationem tamen ita esse faciendam, ut sequens obliquetur, sicque per fideicommissum secundo restituatur hereditas, cum duo simul heredes in solidum esse nequeant *l. 4. §. ex contrario ff. d. acqu. vel am. possess. Bartol. Imol. Castr. Angel. in l. si filius à. Patre ff. d. liber. & posthum. & in l. hereditas ex die Bero. d. consil. 35. num. 26. vol. 2.* quare etiam in casu nostro, cum sit soror à testatore instituta universalibus verbis ad tempus quo nascitur primus & secundus ex ea masculus, illud tempus detrahetur ac purè facta ejusdem institutio censenda attamen cum onere restituendi bona & prædia masculis cum nascerentur, utpote fideicommissio substitutis.

Th. IV. *Quartò videtur* admittendum, si quis existimare velit, in hac institutione subesse conditionem, cum potius modus ibi quam conditio adjecta videatur: quoniam in dubio verba ita accipi debent, ut modum potius, quàm conditionem indicent *l. quero 54. §. 1. ff. locat. l. cum ab*

ab

ab eo 41. ff. d. contrah. emt. Gratian. Discept. forens. c. 136. n. 17. quod maxime procedit in ultimis voluntatibus, utpote in quibus præcepta testatorum in dubio potius per viam modi quàm conditionis appòsiti censentur Peregrin. d. fideicommiss. art. 11. num. 144. Mantica d. conjectur. ult. vol. lib. 10. tit. 5. n. 12. quo facit adjectum in dispositione vocabulum massen / quod denotat modum. Item vocab. UT Dasß modum indicans, non conditionem Zepper. Cynof. legal. cap. 49. n. 114. ast constans est DD. opinio, quæ sub modo relicta purè esse relicta, & statim competere, etiamsi iste modus non fuerit adimpletus l. libertas 17. §. hac scriptura 2. l. Medius 44. l. Imperatores 52. ff. d. manumiss. testament. vid. hac de fufius & egregiè Ollo Ph. Zepper. d. tr. cap. 49. n. 51. seqq. nec repugnare quis putet verba dispositionis mit diez sem Beding! hac conditione: nam hæc verba non semper designare conditionem propriè dictam, sed etiam interdum modum patet ex iis quæ tradit Bartol. in l. de quibus §. Tremilius n. 5. ff. d. conditionib. & demonstrat. Bero. consil. 66. n. 5. vol. 2. Zepper. d. l.

SECTIO II.

proponit

RATIONES DECIDENDI.

SVMMARIA.

- Th. I. Prima sororis institutio est merè conditionalis. II. Id quod verba emphatica de conditione clarè exprimunt. III. Ex die, tempore, nativitate vel morte alterius alicujus bedes sub conditione institutus dicitur. IV. Verba: denn als icho und icho alsdenn conditionem important.

C

V. Ver-

V. Verba ipsa institutionis filiorum masculorum non obliqua sunt & precaria, sed filii vocantur Universal-Erben. VI. Clausula ex tunc & nunc retrahit dispositum ad tempus testamenti. VII. Substitutio intelligenda potius directa, quam obliqua. VIII. Eo ipso, quo testator disposuit, ut hæc bona sine diminutione masculi ex sorore habeant, detractio Trebellianica à testatore prohibita censetur.

Th. I.

VERUM, quamvis non levis momenti videntur jamjam relata rationes, superantur tamē, ut mihi videtur, eadem ab aliis longè fortioribus, quæ movent, ut dicamus, filios ex sorore testatoris prognatos potius esse directos, non fideicommissarios heredes, & quartam Trebellianicam matri hoc casu non deberi. Nam (I.) maturius consideratis verbis dispositionis testamentariae ex iisdem apparet, primam illam sororis institutionem esse merè conditionalem, id quod ex sequentibus patet. Nam licet purè data hereditas primò videatur sorori, sub conditione tamen, quando ea pareret unum vel duos masculos, illa rursus adimitur eidem statim ab initio ex nunc, prout tunc: quare illa prima institutio sororis non potest non censi conditionalis; & sub hac conditione soror instituta, si scil. nullum filium masculum pepererit, ex ipsa sententia Pauli in l. quod purè 6. pr. ff. quando dies legat. ced. ubi haud dubitat affirmare Consultus, quod purè datum est, si sub conditione adimitur, vel ad alium transfertur, quasi sub conditione datum censi. add. bene & in terminis fere Imol. corf. 105. n. 43.

Th. II. Denotant (II.) id quopue verba testatoris sat emphatica, mit diesem ausdrücklichem Beding &c. quæ clara sunt, & expressa de conditione (Beding) sonantia, quare rem indubiam constituunt vid. l. nihil. ibique Bartol. in fin. ff. d. emancip. liber. l. societatem §. arbitrorum n. 2. ff. pro socio.

Th. III.

Th. III. *Tertio*, verum quidem est, quod institutus ex tempore vel in die suæ ipsius mortis, quasi subducto tempore pure institutus dicatur: at ex eo die, tempore, nativitate, vel morte alterius alicujus sub conditione institutus dicitur, ita Bartol. *in l. hereditas ex die opp. 4. Imol. n. 1. ff. d. hered. instit.* Eman. Svarez. *receptar. sentent. verbo: heres. n. 54.*

Th. IV. *Quarto* maximè movent, imò urgent, ut huic sententiæ calculum nostrum addamus, illa verba, *Dant als iesso / und iesso alsdenn / ex nunc prout extunc*, quæ restringendo ad casum expressum (nempe hic, quando masculinum pariat soror) omnino conditionem importare dicuntur Gloss. *in l. siquidem pr. C. d. except. Bero. conf. 31. n. 6. vol. 3.* Stante etiam hoc præsupposito, quòd merè conditionalis sit hæc prima sororis institutio, sua sponte porro sequitur, non potuisse ante eventum conditionis eam firmiter adire hereditatem, vel ullum inde jus sibi acquirere dictam sororem *arg. l. si quis institutus ibique Gloss. & Bartol. ff. d. hered. instit.* textus expressus *in l. is qui heres ibi*: at si non possit adire, quia conditio adhuc penderet, imò nec sororem potuisse dici heredem, nisi eveniente conditione Ferdin. Vasqu. *d. success. libr. 1. §. 3. n. 32. part. 2. Joh. Bolognet. consil. ult. n. 28.* nec etiam ante conditionis hujus eventum, vel posito si adjecto fuisset modus, ante ejus implementum, nullum jus heredi acquiri, cum nondum existens conditio impediat obligationis & actionis ortum, *l. 1. l. eas causas ibique Br. ff. d. condition. & demonstrat.* quorum omnium consequens porro est, quòd existente prima hac institutione sororis conditionalis, ipsa nullum jus in hereditate nato mascululo habuerit, nec proinde filios natos esse substitutos aut matrem Trebellianicam sibi retinere posse.

Th. V. *Quinto* confirmat hanc nostram sententiam ipsa institutio filiorum mascululorum civilibus & directis, non

obliquis & precariis facta verbis, quodque non soror, sed filii hi vocentur Universal - Erben : sed directè & civilibus verbis vocari non possunt fideicommissio substituti censerentur, quippe quæ ceu disparata in hoc maximè differunt, nec enim illa verba civiliter concepta trahi possunt in alterius factum, aut sonant ut filii de manu matris accipere hereditatem debeant, quod tamen fieret, si per fideicommissum essent substituti hi ex sorore nepotes. vid. Bartol. in l. Centurio n. 15. 43. 45. ff. d. vulg. & pupill. substit.

Th. VI. Sextò movet fortius præallegata clausula *ex nunc prout ex tunc* : quæ non solum, ut ante deductum, conditionem importat, verum etiam dispositum illud de filiis nascituris postmodum existens, retrahit ad tempus testamenti facti vel mortis testatoris, quod ipse sensus dictorum indicat. Si ergo, ut benè asseritur à parte matris, non possunt esse duo in solidum heredes unius ejusdemque hereditatis, potius ex quo tempore nati filii sunt, effectus institutionis retrahitur, ut ab initio quoad illum effectum quasi extitisse censeantur :

Th. VII. Septimò posito, subesse hic substitutionem, intelligi debet potius directà quàm obliqua, ne inducatur fideicommissum *cap. 1. in med. cap. si pater de testam. in 6. Gloss. in l. Scævola in verb. obligatur in fin. ff. ad SC. Trebell. Paul Leonin. tr. d. compend. substit. n. 75. & 209.* nec facit quod nonnunquam substitutio directà ad fideicommissum trahatur : nam id necessitate vel causa particulari urgente contingente fit, sique cætera sunt paria, &, si clausula codicillaris vel fideicommissaria sit adjecta, quibus testator mandat universaliter sibi testatori succedi, nullam omnino de ministerio sororum institutarum faciens mentionem, respuunt fideicommissi interpretationem per *d. l. Scævola*. Quarum omnium consequens est non deberi Trebellianicam.

Th. VIII.

Th. VIII. Tandem octavo accedit, quod ipse testator disposuit, ut hæc bona sine diminutione filii & masculi ex sorore nati habeant retineantque, & ita ad suos primogenitos jure successionis devolvant & transferant: Ast constat Trebellianicæ detractionem à testatore prohiberi posse Gloss. in §. sed quia stipulationes in prima Gloss. in verbo liceat. Inst. d. fideic. heredit. Paul. de Castr. in auth. sed cum testator circ. fin. ad L. falcid. Alex. cons. 67. vol. 1. in 1. & 2. col. Gvid. Pap. qu. 51. quamvis nonnulli contrarium propugnare non dubitent Bart. in l. nemo potest. col. 2. aliique relati ab Ant. Gabriel. commun. conclus. de fideicommiss. concl. 1. num. 2. vers. contrariam. qui tamen ut plurimum nostram sententiam communem & magis communem esse largiri ipsi coguntur. Nec movet, quod alii existiment, hoc casu, ut cesset Trebellianica, requiri expressam prohibitionem hujus quartæ, Gail. lib. 2. obs. 138. n. 15. Gomez. 1. resol. 5. n. 11. nam sufficit talis expressio per æquipollens, dum tamen verba istud per necessitatem inducant, nec possint ad aliud commodè referri per tradita Aret. cons. 12. col. penult. Alex. & Jason. in l. 1. col. 5. ff. d. vulgari & pupillar. substit. qui notanter distinguit inter expressionem specialem & singularem; hæcque dicit, non absolute requiri Gabriel. d. l. concl. 2. per tot. Imo in fortioribus terminis Hipp. Riminald. 4. cons. 456. n. 95. defendit Trebellianicam non deduci stante prohibitione alienationis (ut hic) eamque sententiam esse communem, quamvis illam litem meam non facio.

SECT. III. ET VLTIMUM.
complectitur
RESPONSIONES AD RATIONES DUBITANDI.

ris liberis masculis non potest non ademptum censerī, quod sub illa conditione relictū, propter regulam notissimam, sub conditione relictū, sub contraria conditione censetur ademptum. *l. si legatum 10. l. legata inutiliter 14. d. à dement. & transfer. legat.* subesse autem hic conditionem probat expressè *allegata l. 6. ff. quand. dies legat. vel fideicom. ced.* & plura fundamenta in ration. decidendi tradita. *non. l. 2. d. d. in d. h. 2.*

Th. II. Et quamvis tempore mortis testatoris nullos adhuc habuerit liberos soror instituta, nec prædicta existerit conditio; nihil tamen obstat, quòd cum masculos postea genuerit, soror per hanc conditionis illius existentiam ejusdem effectus retrahatur ad illud tempus. *l. si filiusfamil. 78. de V. O. Hartm. Pistor. 1. qu. 4. num. 9. Gail. 2. obs. 2. n. 1. Tiraquell. in l. si unquam 8. verb. revertatur n. 277. C. d. revocand. donat.* ubi notanter ait, quòd defectus conditionis habeat oculos retrò ad tempus dispositionis vel mortis testatoris.

Th. III. Imò planè ante existentiam conditionis dici nequit, semel fuisse directè institutam hanc sororem, nam conditio nihil ponit inesse, & paria sunt non fieri, & fieri sub conditione adhuc non purificata Roman. *consil. 42.* sive conditio sit affirmativa, sive negativa Alex. *consil. 145. lib. 2. & cons. 42. & 46. lib. 7.* sive sit expressa, sive tacita Paris. *cons. 48. n. 2. vol. 1. cons. 19. n. 45. vol. 26.* juxta tritum illud, quod in conditione positum, non est in dispositione Flamm. *de resignat. lib. 1. qu. 14. n. 9.* ubi simul tradit, quòd actus habeatur, ac si non esset factus, non purificata conditione.

Th. IV. Ex hisce patet, nihil obstarè, quòd postpositi sint filii matri, ordine scripturæ attentò; cum enim nativitas horum filiorum efficiat, ut matris sub conditione illa facta institutio expiret, non ideò illi filii censerī pos-

possunt substitui, sed, prout deductum in ration. decid. ipsi filii sunt directi heredes. Ordo scripturæ hac in re nihil matri tribuit, uti colligitur *ex d. l. 6. ff. quand. dies legat. vel fideic. ced.* add. tradita ab Imol. *consil. supr. relat. 105. n. 43.*

Th. V. Ad *secundum dub. rat.* responsio patet ex præcedentibus. Scil. negamus diem vel tempus institutioni sororis à testatore propriè loquendo esse dictam, sed illa adjectio conditionalem saltem facit institutionem, cujus dies vel tempus non tam respicit personam sororis, ut illud possit subduci, quàm masculorum, quorum nativitas efficit conditionem istam sororis institutioni adjectam cessare, ac si nunquam heres scripta nominatave fuisset, *arg. l. qui beredi. §. fin. ff. d. condit. & demonstr. l. liberto §. hujus ff. d. annuis legat.* quare etiam per hanc tacitam conditionem adjectam efficitur, ut propriè nec heres dici possit soror Rol. à Vall. *cons. 57. n. 20. vol. 3.*

Th. VI. His ipsis simul *tertia dubit. rationi* satisfacimus. Neutiquam enim duæ directæ hic substitutiones concurrunt, sed prima conditionalis deficit natis masculis, & hi solum pro directè institutis, non pro substitutis, sunt reputandi.

Th. VII. Multo minus *quarto* juvare potest sororem testatoris, quòd non tam hic subesse conditionem quàm modum institutioni ipsius adjectum opponat; nam conditionem adjectam evincunt illa verba sat clara, *jedoch mit dem Beding/* (ex quibus verba subsequencia *dermassen* & cetera equipollentia sunt interpretanda) uti latius in ration. decid. demonstratum dedimus. Imò quod in presenti casu testator de nativitate masculorum adjecit, à futuro fortunæ dependet eventu, quod conditionem propriè, non modum, quatenus ille à conditione distingvuit, indicat.
Bartol.

Bartol. *supr. cit. loc. l. de quibus §. Tremilius n. 2. ff. de condit. & demonstrat.* urbenè hoc explicat Zepper. *cynof. legal. d. c. 49. n. 114.* ubi circa finem notanter docet, illa vocabula, quæ aliàs modum important, tunc propriè sic dictam conditionem denotant, non modum, si id quod adjectum pendeat ex viribus fortunæ *l. si vir 61. verb. ad tempus ibique Gloss. & Bartol.* & alii ibi citati. Nec etiam hic ideò subesse modum censendum, cum modus designet actum expediendum post jus & emolumentum quæsitum honorato, quod de eo, quod in nostro casu subest, dici nequit, nec etiam sequitur: illa verba: *hac conditione*, designant non rarò modum, ergo etiam in nostro casu idem fit; à particulari enim ad universale; ab eo quod interdum fit ad id, ut semper fieri debeat; nulla est consequentia.

Th. VIII. Caterùm: posito, etiamsi modus subesset, cum tamen non præstiterit cautionem de adimplendis omnibus, eveniente casu juxta testatoris mentem & dispositionem, omni commodo carebit, juxta *auth. cui relatum C. d. indict. viduit. tollend. Bart. Castr. Imol. & Socin. d. §. Tremilius in 4. col.* Et dubio omni caret modum legato vel institutioni adjectum pro conditione observandum venire *l. 1. C. d. his quæ sub modo. Bero. supr. alleg. consil. 30. n. 15. & 16. vol. 2.* Add. hac omnia latè deducunt. Franc. Burfat. *lib. 2. conf. 221.* Cateris allegatis abunde satisfit ex traditis in decid. rationibus.

Th. IX. Claudat nostram resolutionem confirmans Magnif. Jætorum in illustri hac Salana ad requisitionem N. C. anni currentis mens. Septembr. datum

Responsum.

P. P.

Es Zhr uns berichtet/ welcher Gestalt weiland Herr
C. von W. Obrister. etliche allodial von seinem eigenen
D im

im Kriege erworbenen Gelde erkauffte Güther / nemlich
 J. und Z. bey Lebe-Zeiten besessen / kurz vor seinem tödtli-
 chen Hintritt aber einen beständigen letzten Willen hin-
 terlassen / und so viel die Institutionem heredis betrifft / da-
 rinnen mit nachfolgenden Worten disponiret.

Zu meinem Erben setze ich ein meine einige und
 liebe Schwester Jungf. A. M. v. W. iedoch
 mit diesem ausdrücklichen Beding und Masse/
 daß der erste von Ihr aus rechtmäßiger Ehe
 mit einem ehrlichen gebornen von Adel gezeu-
 te Männliche Erbe und Sohn meines Guths
 zu J. der andere hernach erzelele aber des Guths
 zu Z. und daselbst befindlichen Mobilien zc.
 nichts ausgeschlossen Universal-Erben / denn
 als izeo / und izeo als denn seyn / und solche Güt-
 her von selbst auff Ihre Männliche Erben
 allezeit dem Erstgebornen zu conservirung und
 splendor ihrer familiæ und Geschlechts ferner
 und unvermindert durch Erbgangs recht fallen/
 kommen/bleiben und alle Theilung und aliena-
 tion Ihnen ausdrücklich verbothen seyn solle.

Nach welchem erfolgten Todesfall angeregte einige
 Schwester des Testatoris dieser Güther / darinne Ihres
 Bruders des Hn. Obristen E. v. W. Erbschafft bestan-
 den sich angemasset / darauff mit einem von Adel G. von
 L. sich verhehliche; Da sie nun Gott mit Leibes-Früch-
 ten gesegnet und die Zeit der Geburth sich genahet / habe
 sie vor gut befunden zu Ihrer Ehe-Jungfers Fr. Mut-
 ter sich zu begeben / um bey Ihrer Entbindung und
 Sechs-

Sechswochen dero Raths und Wartung zu geniessen/
 sie sey aber unterwegs mit denen Geburths-Schmer-
 zen befallen/und in einem kleinen Dörflein einzufehren
 gemäßiget worden/gestalt sie daselbst mittelst glücklicher
 Geburth zwey Söhne (Christian und Johann nach-
 mahls bey der Heil. Tauffe benahmet) zur Welt geboh-
 ren/ weil solches aber eilig zugegangen/ und nur einige
 wenige Bauers-Weiber hierbey sich befunden / die aber
 meist mit der Wöchnerin / so sehr schwach gewesen / zu-
 thun gehabt / so sey harum muliercularum incuriā gesche-
 hen/das nicht beobachtet und also nicht zu erfahren / wer
 unter diesen Zwillingen der erst oder ander gebohrne sey.
 Dammhero Ihr über nachfolgende Frage unsre
 Rechts-Belehrung verlanget.

1. Wer unter diesen aus ein oder andern zugleich
 angeführten Umständen vor den Erst- oder Ander-Ge-
 bohrnen zu halten/und ob nicht beyden Eltern hierunter
 zu disponiren oder auch wol eine æqualität unter diesen
 Brüdern zu verfügen stehe ; oder was sonst dißfalls
 Rechtens und zu Verhütung alles unter angeregten
 Brüdern besorgenden Streits (weil das Guth F. um
 ein hohes wichtiger als das Guth Z.) erspriess- und pra-
 cticirlich seyn möchte.

2. Ob nicht dieser Kinder Fr. Mutter / als des Testa-
 toris einige und leibliche Schwester/heres directa und dero
 Söhne per fideicommissum substituti zu achten / und dan-
 nenhero Sie die Fr. Mutter / des Testatoris Schwester/
 die Ihr gebührende Quartam Trebellianicam von beyden
 Güthern abziehen und zurück behalten könne.

Demnach sprechen Wir nach fleißiger Erwegung
 der Sache und zwar auff die erste Frage vor Recht.
 Ob wohl einige Rechts-Lehrer in dergleichen sehr

zweifelhaften Fall aus unterlauffenden Umständen und Vermuthungen / bald den stärcksten / bald den schönsten / bald den verständig- und kliggsten den Vorzug bey der Erstgeburth zubilligen / bald des Vaters Willen hierunter die determination und Wahl anheim stellen / noch andere aber wegen des sonderbahren unterlauffenden Zweiffels die commoda primogeniti zwischen beyden zu theilen rathsam- und billiger achten : Dennoch aber und dieweil besonders das letzte nehmlich die Theilung von dem Testatore ausdrücklich verbotthen / und von dessen / nicht aber der Eltern Willen dieses ganze Werck hanget und solcher die institutos als ein Gesetz / welches sie keines Weges zu überschreiten / binden / sonst auch die von dem Testatore angeführte ratio und splendor & conservatio familiae præprimis Senioris & primogeniti, utpote magis dilecti gar hintan gesetzet würde : Hergegen andere auch vornehme DD. allen obigen angeführten Mitteln und Wegen / Sortem, und das beyde es aufs Loß-stellen vorziehen / als dessen Führer der allwissende Gott selbst ist / und so wohl Innhalts Göttl. Schrift / als auch Geist- und weltlicher Rechte so thanes Mittels in dermassen zweifelhaften Dingen sich zu bedienen gesetzet und zugelassen. So halten Wir davor / daß auch hierunter durch solches Loß beyden Gebrüdern sich aus einander zu setzen am füglichsten und billichsten zu rathen ; Es stehet aber dennoch nachmahls bey denen Eltern ob und wie sie durch eigene Güther und in ihren letzten Willen / zu Erhaltung ihres Zwecks der gewünschten Gleichheit / dem jenigen / welchem das geringere Guth durchs Loß zufiele / vor dem andern einen Vortheil gönnen wolten / als welches zu thun Ihnen unbenommen / iedoch wäre hierbey dem andern wenigst die legitima salva zu lassen.

Wf

Uff die andere Fr. ist U. R. M. Ob es schon das Ansehen gewinnen möchte daß die Mutter der beyden Söhne vor Ihnen purè instituiret / und dannhero denen Söhnen als fideicommissio substitutis mediante matris ministerio hereditas zu restituiren / dannhero sie auch / die Mutter / als die zum ersten eingesetzte Erbin die Trebellianicam zu detrahiren wohl befugt. Dennoch aber und dieweil nach Anleitung der bekanten Rechts-Regul ex l. quod purè 6. in pr. ff. quand. dies leg. ced. derjenige so erst zwar instituiret, deme aber hernach sub conditione hereditas admiret und auff einen andern transferiret / sub conditione instituiret zu seyn zu achten / also aber die angeregte Schwester des Testatoris mit dem Beding zum Erben eingesetzt / wenn sie keine Mäuzliche Erben aus rechtmäßiger Adel-Ehe bekommen würde : welche condition aber / als sie zwey Söhne auf diese Welt geböhren / deficiet und dadurch nicht weniger auch ipsa institutio und deren effect und Krafft erloschen / über dieses die von dem Testatore gebrauchte emphatische Worte / dann als testò und testò alsdenn / auch daß die institutio der beyden Söhne verbis directis & non obliquis beschehe / alle interpretationem de fideicommissio & per hoc facta substitutione ablehnen / über dieses alles der Testator ausdrücklich in seinem letzten Willen befohlen und disponiret / daß solche Güther von denen beyden Erstgehöhrnen ferner unvermindert auff ihre Primogenitos durch Erbgangs recht fallen und bey denenselben bleiben sollen / So mag auch diese der beyden Söhne Mutter von denen beyden Güthern F. u. Z. gestalten Sachen nach die Trebellianicam portionem mit Zug nicht abziehen / V. R. W.

COROLLARIA.

I.
ETiam in optima & justissima causa is peccat, qui
 contra alterum processum instituit ex solo ani-
 mo vindictæ cupido.

II.
 Hodiernum Bellum Hungaricum contra Ma-
 lecontentos curatè loquendo Bellum non est.

III.
 Subditis non fas est inquirere in mandata
 Superioris.

IV.
 Dominus vigore Superioritatis Territorialis
 optimè prohibere potest subditos, ne victualia ex-
 tra Territorium vendant ac distrahant, quod in-
 terdictum aliàs dicitur ein *Zuschlag*.

V.
 Pater Liberis Legatum in alterius testamen-
 to non validè adscribit, nec refert, an Testator scri-
 bi jusserit.

VI.
 Legatum uxori sub conditione perpetuæ vi-
 duitatis relictum, non obstante hac conditione,
 mulier nihilominus legatum retinet & ad secun-
 da vota transire potest, etiamsi juramento sese
 adstrinxerit.

VII.

Ultio sive Vindicta privata in totum est illicita.

IIIX.

Constat quod Advenæ atque hospites quamdiu in territorio alieno commorantur, teneantur stare Legibus ibidem vigentibus, tanquam Subditi temporarii: Qu. An hoc etiam procedat in pœnalibus, & qua pœna sit afficiendus quis, deliquit in loco severioris supplicii, & in alio loco, ubi supplicium est levius, deprehenditur? Resp. Judicandum esse quoad pœnam delicti in provincia commissi, non verò ubi jam actu deprehenditur.

IX.

Sacerdos crimen in Confessione sibi patefactum ut manifestet, à Superiore cogi nequit.

X.

Absolutio a peccatis peti potest à Sacerdote quantumvis viriosè vivente.

XI.

Legatus in gravi delicto deprehensus, ab eo, ad quem missus est, puniri minimè potest.

XII.

Statibus Imperii Jus Nobilitandi quoad proprium territorium competit.

XIII.

Civitates Imperiales in Comitibus non solum votum consultativum sed & decisivum habent.

XIV.

Servitus in fundo feudali incio & invito feudi Domino constitui potest.

Vasallus absque consensu Domini & Agnatorum sub feudum rectè constituit.

Hic partus infracto labore & insigni
*Industria constat : Sed optimas laudes
 Pariet tibi partus, nec ullus extinguet
 Casus tuae virtutis auream prolem:
 Nam sola virtus mortis impetum nescit.*

De egregio specimine Cl. Dn. Respondenti ex
 animo gratulatur

PRÆSES.

Quæ culto ingenio sint condita perpete curâ,
 Educ in cathedram CONRADI, & publica redde.
 Hoc tractatorum studiorum insigne sigillum
 Mox commendabit patriæ cum laude reversum.
 Nos voto sequimur : Feliciter omnia cedant.

Affectus & memoria tesseram hanc ponit

GEORG. WOLFFG. WEDELIVS, D.
 Consiliar. & Archiater Saxon.

AB: 154566

ULB Halle

003 120 163

3

Sb.

Vb 17

bonores, officiolatus, perpetuitates hominibus extraneis dare
vel conferre valeat. Donationes quoque regales extraneis
conferre prohibita. (Sunt autem Donationes regia juris
nostri vocabulo que Latio Feuda appellantur) sequi. art. 8.
Quod bona extraneis collata recuperare, Idem de Castris & aliis
bonis extraneis hominibus donatis rex faciat recuperationem.
Sed nec ipse Matthias, optimus alias rex, boni Tutoris leges
adimplevit. Gisram enim Bœum victum possessionibus
donavit vid. Bonfin. Dec. III. Lib. 10. p. 30. & Johanni Arrago-
nio ipsum Regni primarum concessit Vid. Dec. IV. Lib. 6. p.
616. De co

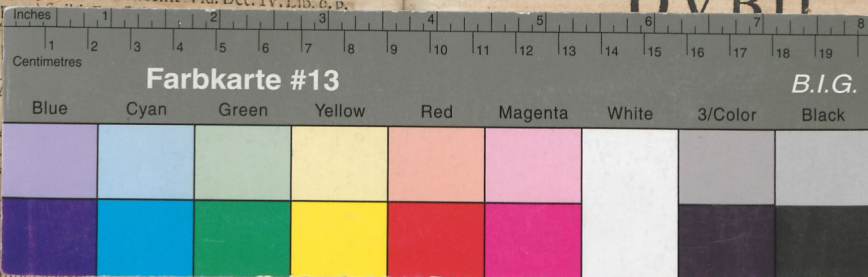
triciis adven-
ta & Lib. 7.
nos damnare.
pecunias ludii
in res futiles
& frugalitat.
lert antiquo.
minatos que
modo aurum
guum popular
pere. Nullit
quamvis sup
novis function

non absque tamen juris effectu repetantur, ha-
bent profectò Status Hungarici quod missitent.

TANTUM.

CASVS BINI PARTVS DVBI

OJCTO
VRIÆ
cg.
M

JOH. GEORG. CONRAD.
Rotenburgo ad Tubarim Franc.

IENÆ, Typis PAULI EHRICHL. 1711.

12.

